

ไข้ปวดข้อชุกงลาย (Chikungunya fever)

ICD-10: A92.0

1. นิยามในการเฝ้าระวังโรค (Case definition for surveillance)

1.1 เกณฑ์ทางคลินิก (Clinical criteria)

ไข้ และปวดกระดูกหรือปวดข้อ ร่วมกับมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ผื่นลักษณะนูนแดงแบบละเอียด (Maculopapular rash) ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ หรือปวดกระบอกตา

1.2 เกณฑ์ทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory criteria)

1.2.1 การตรวจทางห้องปฏิบัติการทั่วไป (Presumptive diagnosis)

ไม่มี

1.2.2 การตรวจทางห้องปฏิบัติการจำเพาะ (Specific diagnosis)

- การตรวจหาเชื้อ/แอนติเจน/สารพันธุกรรมของเชื้อ (Pathogen identification)

- วิธี Reverse transcription polymerase chain reaction (RT-PCR) จากตัวอย่างพลาสมา (Plasma) โดยเก็บเลือดด้วยการใช้สารกันเลือดแข็งชนิด EDTA หรือซีรัม (Serum) พบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสชิคุงงยา (Chikungunya virus)

- วิธีเพาะแยกเชื้อ (Viral isolation) โดยใช้ตัวอย่างเดียวกันกับการตรวจด้วยวิธี RT-PCR พบเชื้อไวรัสชิคุงงยา (Chikungunya virus)

- การตรวจหาภูมิคุ้มกันของเชื้อ (Serology)

- วิธี Enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) โดยใช้ตัวอย่างเดียวกันกับการตรวจด้วยวิธี RT-PCR พบระดับภูมิคุ้มกันชนิด IgM ให้ผลบวก

- วิธี Hemagglutination inhibition test (HI) จากตัวอย่างซีรัมคู่ (Paired sera) เก็บห่างกันอย่างน้อย 10–14 วัน พบระดับภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 4 เท่า (Four fold rising) หรือในตัวอย่างซีรัมเดี่ยว (Single serum) พบระดับภูมิคุ้มกัน > 1:1280

2. ประเภทผู้ป่วย (Case classification)

2.1 ผู้ป่วยสงสัย (Suspected case) หมายถึง ผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก หรือแพทย์วินิจฉัยสงสัยโรคไข้ปวดข้อชุกงลาย

2.2 ผู้ป่วยเข้าข่าย (Probable case) หมายถึง ผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก และมีประวัติเชื่อมโยงทางระบาดวิทยากับผู้ป่วยยืนยัน หรือมีประวัติเดินทางจากพื้นที่ที่พบการระบาดหรือพบผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อน

2.3 ผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed case) หมายถึง ผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก และมีผลบวกตามเกณฑ์ทางห้องปฏิบัติการจำเพาะข้อใดข้อหนึ่ง

3. การรายงานผู้ป่วยตามระบบเฝ้าระวังโรค (Reporting criteria)

3.1 ให้รายงานตั้งแต่ผู้ป่วยเข้าข่าย ในระบบเฝ้าระวังโรค (รง. 506) รหัสโรค 84 ด้วยรหัส ICD-10: A92.0 จำแนกรหัส Organism type ดังนี้

1. Asian
2. West African
3. ECSA
4. Chikungunya virus, Unspecified
9. Unknown

3.2 ให้รายงานการสอบสวนผู้ป่วยเฉพาะราย และการระบาดแบบเป็นกลุ่มก้อน ในระบบเฝ้าระวังเหตุการณ์ (Event-based Surveillance System)

4. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Verification)

- ผู้ป่วยรายเดียวกันที่ถูกรายงานภายใน 1 ปี ถือว่าเป็นการรายงานซ้ำซ้อน
- ต้องตรวจสอบ (Verify) ข้อมูลผู้ป่วยทุกรายที่ได้รับรายงานไข้วัดข้อมูลและเสียชีวิต

5. การสอบสวนโรค (Epidemiological investigation)

5.1 การสอบสวนผู้ป่วยเฉพาะราย (Case investigation) กรณีพบผู้ป่วยเข้าข่ายทุกราย หรือพบผู้ป่วยยืนยันรายใหม่ในพื้นที่ที่ไม่เคยมีรายงานผู้ป่วย หรือกรณีผู้ป่วยเสียชีวิตทุกราย เพื่อหาปัจจัยเสี่ยง แหล่งแพร่โรค และให้สุขศึกษาในการป้องกันโรค

5.2 การสอบสวนการระบาด (Outbreak investigation) กรณีพบผู้ป่วยสงสัยกลุ่มก้อนตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ภายใน 2 สัปดาห์ โดยมีผู้ป่วยยืนยันอย่างน้อย 1 ราย เพื่อหาเชื้อก่อโรคและสาเหตุของการระบาด โดยให้ดำเนินการตามเงื่อนไขการออกสอบสวนโรคของทีมปฏิบัติการสอบสวนโรค (Joint investigation team: JIT) กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ฉบับปัจจุบัน (ภาคผนวก)

6. หมายเหตุ (Remarks)

- ระยะฟักตัวส่วนใหญ่ 4-8 วัน หลังถูกยุงลายที่มีเชื้อกัด (ตั้งแต่ 1-12 วัน)

7. เอกสารอ้างอิง (References)

7.1 ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2560.

7.2 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. นิยามโรคติดต่อ ประเทศไทย. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์; 2546.

7.3 World Health Organization. Regional Office for South-East Asia. Guidelines for prevention and control of chikungunya fever; 2016. p19-20.

7.4 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. การตรวจหาแอนติบอดีต่อเชื้อไวรัสชิคุนกุนยา [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 7 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://nih.dmsc.moph.go.th/login/showimgdetil.php?id=481>

แบบสอบสวนไข้ปวดข้อยุงลาย (Chikungunya fever)

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว/เด็กชาย/เด็กหญิง)

เลขที่บัตรประชาชน □ - □□□□ - □□□□□ - □□ - □ อายุ ปี เดือน เพศ ชาย หญิง

HN AN ศาสนา สัญชาติ

อาชีพ ที่ทำงาน/โรงเรียน ชั้นเรียน

ที่อยู่ขณะป่วย บ้านเลขที่ หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน

ซอย ถนน ตำบล อำเภอ

จังหวัด หมายเลขโทรศัพท์ ในเขตเทศบาลนคร ในเขตเทศบาลเมือง

ในเขตเทศบาลตำบล ในเขต อบต.

ภูมิลำเนา เป็นที่เดียวกับที่อยู่ขณะป่วยหรือไม่ ใช่ ไม่ใช่ ระบุ

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน

ซอย ถนน ตำบล อำเภอ

จังหวัด ในเขตเทศบาลนคร ในเขตเทศบาลเมือง

ในเขตเทศบาลตำบล ในเขต อบต.

ชื่อ-สกุล ผู้ปกครอง (กรณีผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 15 ปี)

อาชีพผู้ปกครอง เกี่ยวข้องเป็น

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

2. อาการและอาการแสดง

มีอาการป่วยหรือไม่ ไม่มี มี

วันที่เริ่มป่วย เวลา น.

การตรวจร่างกายแรกเริ่ม อุณหภูมิกาย องศาเซลเซียส ชีพจร ครั้ง/นาที

หายใจ ครั้ง/นาที ความดันโลหิต มม.ปรอท

ไข้	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
ปวดศีรษะ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
ปวดกระดูกหรือข้อต่อ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
บวมตามข้อ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
ปวดกล้ามเนื้อ	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
ปวดกระบอกตา	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
ผื่นแดง	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
มีอาการเลือดออกตามผิวหนัง	☐ มี	☐ ไม่มี	☐ ไม่ทราบ
อื่น ๆ ระบุ			

3. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

3.1 การตรวจทางห้องปฏิบัติการทั่วไป

3.1.1 การตรวจหาความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด (CBC)

วันที่ส่งตรวจ Hct % Platelet $\times 10^3$ WBC
Neutrophil % Lymphocyte % Eosinophil % Monocyte %
อื่นๆ

3.2 การตรวจทางห้องปฏิบัติการจำเพาะ

3.2.1 การเพาะแยกเชื้อ ไม่ได้ตรวจ ตรวจ สิ่งส่งตรวจ วันที่ส่งตรวจ
ผล ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ

3.2.2 การตรวจด้วย Haemagglutination Inhibition (HI)

1. การตรวจซีรัมคู่ ไม่ได้ตรวจ ตรวจ
วันที่ส่งตรวจ ครั้งที่ 1 ผล ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ
วันที่ส่งตรวจ ครั้งที่ 2 ผล ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ
2. ตรวจซีรัมเดี่ยว ไม่ได้ตรวจ ตรวจ
วันที่ส่งตรวจ ผล ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ

3.2.3 การตรวจ ELISA ไม่ได้ตรวจ ตรวจ สิ่งส่งตรวจ วันที่ส่งตรวจ
ผล ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ

3.2.4 วิธี PCR ไม่ได้ตรวจ ตรวจ สิ่งส่งตรวจ
วันที่ส่งตรวจ ผล
ห้องปฏิบัติการที่ส่งตรวจ

4. การรักษา

ไม่ได้รับการรักษาใดๆ

ไปรับการรักษาครั้งแรกที่ วันที่ เดือน พ.ศ.

การรักษาครั้งนี้: วันที่พบผู้ป่วย เวลา น.

ประเภทผู้ป่วย ผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน ผู้ป่วยค้นหาเพิ่มเติมในชุมชน

ผลการรักษา กำลังรักษา หาย เสียชีวิต ส่งต่อ ระบุ

สถานที่รักษา วันที่จำหน่าย

การวินิจฉัย

การรักษา

5. ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค

5.1 ในช่วง 12 วัน ก่อนป่วย ผู้ป่วยเคยเดินทางออกนอกพื้นที่ (ต่างอำเภอ/ต่างจังหวัด) หรือไม่

ไม่เคย เคย

1. ระบุ วันที่

2. ระบุ วันที่

5.2 ผู้ที่อาศัยร่วมบ้านเดียวกัน ป่วยเป็นโรคไข้วัดข้ออยู่ภายในช่วง 12 วัน ก่อนวันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายนี้

ไม่มี มี ระบุ

1. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย

2. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย

- 5.3 ที่โรงเรียน/เพื่อน/ครูป่วยเป็นโรคไข้วัดข้อยุ้งภายในช่วง 12 วัน ก่อนวันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายนี้
 ไม่มี มี ระบุ
1. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย
2. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย
- 5.4 ผู้ที่อยู่บ้านติดกันหรืออยู่ละแวกบ้านเดียวกัน ป่วยเป็นโรคไข้วัดข้อยุ้งภายในช่วง 12 วัน ก่อนวันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายนี้
 ไม่มี มี ระบุ
1. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย
2. ชื่อ อายุ ปี วันที่เริ่มป่วย

6. การค้นหาผู้สัมผัสโรค

6.1 รายชื่อผู้สัมผัสร่วมบ้าน/โรงเรียน/ชุมชน (ผู้ที่อยู่บ้านติดกันหรืออยู่ละแวกบ้านเดียวกัน เฉพาะที่มีอาการคล้ายผู้ป่วย) สงสัยป่วยเป็นโรคไข้วัดข้อยุ้งภายในช่วง 12 วัน หลังวันเริ่มป่วยของผู้ป่วยรายนี้ จำนวน คน (ระบุ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	อาการป่วย	ความสัมพันธ์
1.				☐ ไม่มี ☐ มีอาการ ระบุ วันที่เริ่มป่วย ที่อยู่	
2.				☐ ไม่มี ☐ มีอาการ ระบุ วันที่เริ่มป่วย ที่อยู่	
3.				☐ ไม่มี ☐ มีอาการ ระบุ วันที่เริ่มป่วย ที่อยู่	
4.				☐ ไม่มี ☐ มีอาการ ระบุ วันที่เริ่มป่วย ที่อยู่	

7. ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค

วันที่สำรวจ	สำรวจลูกน้ำยุ้งภายใน	บ้านผู้ป่วย	รอบบ้านผู้ป่วย (รัศมี 100 เมตร)	โรงเรียน	วัด	อื่น ๆ ระบุ
วันที่ 0	จำนวนภาชนะ/บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					

วันที่ สำรวจ	สำรวจ ลูกน้ำยุงลาย	บ้านผู้ป่วย	รอบบ้านผู้ป่วย (รัศมี 100 เมตร)	โรงเรียน	วัด	อื่น ๆ ระบุ
วันที่ 3	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					
วันที่ 7	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					
วันที่ 14	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					
วันที่ 21	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					
วันที่ 28	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่สำรวจ					
	จำนวนภาชนะ/ บ้านที่พบลูกน้ำ					
	HI (%)					
	CI (%)					
	BI (%)					

มาตรการเบื้องต้น

ประชาคมชุมชนที่พบผู้ป่วย

.....

.....

การพบผู้ป่วยตัวแก่ วันที่ ครั้งที่ /วันที่ ครั้งที่ /วันที่ ครั้งที่ /วันที่ ครั้งที่

.....

.....

.....

.....

ผู้ให้ข้อมูล หมายเลขโทรศัพท์

ชื่อผู้สอบสวน ตำแหน่ง

หน่วยงาน อำเภอ จังหวัด

วันที่สอบสวน หมายเลขโทรศัพท์